

МЕТОДИ ТА ПРИЙОМИ ФОРМУВАННЯ SOFT SKILLS У ДІТЕЙ З ПОРУШЕННЯМ ЗОРУ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Снігур Наталія, здобувач ступеня вищої освіти «бакалавр»

*Науковий керівник: А.В.Хіля, кандидат педагогічних наук, старший викладач
Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського (Україна)*

METHODS AND TECHNIQUES OF SOFT SKILLS FORMATION IN CHILDREN WITH VISUAL IMPAIRMENT IN PRIMARY SCHOOL

Snigur Natalia, bachelor`s student

Vinnitsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University (Ukraine)

Анотація. В статті представлено інформацію щодо особливостей світосприйняття дітьми з особливими освітніми потребами, зокрема дітьми з порушеннями зору, а також питання формування soft skills, зокрема відповідні методи та прийоми, що можуть бути впроваджені у практику початкової школи.

Ключові слова: soft skills, діти з особливими освітніми потребами, діти з порушенням зору, початкова школа.

Abstract. The article presents information on the peculiarities of the worldview of children with special educational needs, in particular children with visual impairments; the features of the formation of soft skills, including appropriate methods and techniques that can be implemented in practice primary school.

Key words: soft skills, children with special educational needs, visually impaired children, primary school.

Кожного дня у світі відбуваються зміни – освітня ланка не є виключенням. Раніше важливим було виховувати у дітей спеціальні навички, які ефективні для вирішення типових завдань, але сьогодні велика увага звертається на формування soft skills. М'які навички (soft skills) – є необхідними для самореалізації, успішного майбутнього, взаємодії із суспільством, дозволяють швидко адаптуватися до нових умов. Перевага таких навичок у тому, що вони формуються впродовж життя, у школі – за допомогою міжпредметних зв'язків.

М'які навички є важливими не лише для нормо типових дітей, а й для дітей з порушенням зору. В таких дітей або зовсім відсутні зорові відчуття, або спостерігається світловідчуття чи незначний залишковий зір. Через ці особливості в учнів виникають певні проблеми у навчанні, тому вчитель повинен враховувати це.

Дитині може знадобитися більше часу, ніж іншим учням, на виконання завдання або контрольної роботи. Тому, даючи домашнє завдання зі значним обсягом матеріалу для читання й письма, враховуйте фізичний стан учня – діти з порушеннями зору часто втомлюються, тож наприкінці дня ефективність зору знижується. Для цього необхідно добирати інноваційні інклюзивні технології

[1; 11].

Порушення зору може негативно впливати на здатність дитини спостерігати за належною соціальною поведінкою та навчатися базових життєвих навичок. Інші діти опановують ці навички природно, спостерігаючи за іншими людьми. Учні з порушеннями зору слід навчати цілеспрямовано [7, с. 169].

Для оволодіння певними навичками, потрібно вести діалоги, бути комунікабельним, і саме тоді важливо бачити вираз обличчя співрозмовника, його міміку. Так як діти з порушеннями зору не можуть цього зробити, потрібно частіше озвучувати свої дії, змінювати тон голосу, вчитель та однокласники можуть заохочувати учня до гри чи бесіди, адже зазвичай така дитина, спокійно чекає, коли її запросять гратися.

Як було сказано раніше, м'які навички можна формувати впродовж життя. У школі варто звернути увагу на уміння висловлювати свою думку, критичне мислення, взаємодію з оточенням, уміння вести конструктивний діалог, мати свою думку та не боятися відстоювати її.

Soft skills у початковій школі можна вводити різними методами. Зокрема, це може бути інтерактивний метод. Окремі дослідники визначають інтерактивний метод, як діалогове навчання, наголошуючи, що «інтерактивний» означає здатність особистості взаємодіяти чи перебувати в режимі бесіди, діалогу з комп'ютером або людиною» [7, с.106].

Важливо формувати soft skills незалежно від уроку, поєднуючи тему із певними завданнями для виконання творчих робіт, створення проблемних ситуацій, обговорення питань у дискусіях.

Активне залучення дітей для формування soft skills можливе за наявності доступу до необхідних навчальних технологій, отримували належні матеріали й пристосоване обладнання (книги з великим шрифтом чи шрифтом Брайля) для максимально результативного навчання. Більшість навичок розвивається у колективі, тому важливо надавати дітям з порушеннями зору такі ж права й обов'язки, як нормотиповим учням.

Soft skills є навичками для успішного майбутнього. Адже не всі шкільні предмети знадобляться у житті, певні знання з них ми можемо забути, а такі вміння як уміння вести розмову, критичне мислення, уміння комплексно вирішувати проблеми, бути само організованими та працювати у команді будуть потрібними в будь-якій професії та й у повсякденному житті [4; 6].

Беручи до уваги метод створення роботи в малих групах, дозволяє залучити кожного учня до певної діяльності та розподілити обов'язки. Його можна використовувати на різних уроках чи поєднувати теми для кращого засвоєння.

На нашу думку, методи формування комунікативних умінь є дуже корисними та важливими для дітей з порушеннями зору. Адже через поганий зір, або повну його відсутність, такі діти краще сприймають інформацію на слух. А спілкування в діалогах чи групах допомагає кожному учаснику висловити свою думку. Створює позитивні умови для обміну інформацією та обговорення і вирішення проблем, відповідає принципам особистісно-

орієнтованого навчання, тому що кожен учасник робить свій особливий індивідуальний внесок у вирішення поставленого завдання [5].

Для роботи з дітьми в інклюзивному освітньому просторі необхідно добирати інноваційні методи й технології підготовки майбутніх фахівців психолого-педагогічного профілю [3; 69].

Отже, сьогодні сучасній людині потрібно бути різнобічною та формувати м'які навички ще з дитинства. Діти з порушенням зору, які будуть розвивати soft skills у початковій школі краще почуватимуться у суспільстві, знаходитимуть спільну мову з оточуючими, не будуть боятися висловлювати свою думку, доказувати, ризикувати, їхній соціальний розвиток буде на одному рівні з нормотиповими людьми.

Список використаних джерел

1. Василюк А. В. Педагогічні технології інклюзивного навчання : навчально-методичний посібник для студентів вищих педагогічних закладів освіти / А.В.Василюк, Ю.В. Бондар, А.В.Хіля. – Вінниця, 2020. – 175 с.
2. Гишка Н. Формування загальнонавчальних умінь та навичок в учнів початкових класів // Теорія і методика виховання / Н.Гишка // Наукові записки. Серія: Педагогіка. – 2009. – №1. – С. 29-32.
3. Демченко О.П. Підготовка майбутніх творчих педагогів обдарованих дітей у контексті євроінтеграції / О.П. Демченко // Молодий вчений. – 2019. – № 5.2 (69.2), травень. – С. 47-52.
4. Казьмірчук Н.С. Театр природи як засіб формування soft skills в учнів початкових класів / Н.С. Казьмірчук, О.В. Жовнич., І.А.Стахова // Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. – Серія: Педагогіка і психологія. – 2020. 61. – С.23-30.
5. Лазаренко Н.І. Формування в дітей з функціональними обмеженнями індивідуальної системи знань сенсожиттєвого характеру засобами арт-терапії / Н.І. Лазаренко, А.В. Хіля, А.М. Коломієць // Освіта осіб з особливими потребами: шляхи розбудови, 2017. – Вип. 13. – С. 124-156.
6. Любчак Л.В. Підготовка майбутніх вихователів до організації театралізованої діяльності дітей дошкільного віку // Освітній дискурс : збірник наукових праць / голов. ред. О. П. Кивлюк. – Київ : «Видавництво «Гілея», 2018. – Випуск 9 (11-12) : Педагогічні науки. – С. 91-103.
7. Навчання дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивному середовищі: навчально-методичний посібник / А. А. Колупасва, О. М. Таранченко. — Харків : Вид-во «Ранок», 2019. — 304 с
8. Однорог Г. Теоретичні засади формування ключових компетентностей учнів у закладах професійної освіти засобами інтерактивних технологій / Г.Однорог // Науковий вісник Інституту професійно-технічної освіти НАПН України. Професійна педагогіка. – 2018. – № 16. – С. 104-108.
9. Швець Н. А. Вплив соціально-економічних, психолого-педагогічних чинників на забезпечення здорового способу життя в студентському середовищі / Н.А. Швець // Придніпровські соціально-гуманітарні читання, 16 травня 2014 р. – Кіровоград, 2014. – С. 81-84.
10. Саджениця І. 10 професійних навичок, якими має оволодіти людина до 2020 року [Електронний ресурс] / І.Саджениця. – Режим доступу: http://www.tvomisto.tv/news/10_profesiyneh_navychok_yakym_maie_ovolodity_lyudyna_do_2020_roku_76398.html
11. Хіля А. В. Актуальні проблеми організації навчально-виховного процесу у школі I-III ступенів в контексті реалізації ідей інклюзивної освіти / А.В.Хіля // Традиції та інновації в практиці початкової школи: збірник наукових праць. – Сімферополь: КІПУ, 2010. – С. 93-97.
12. Ясна І. Soft skills: універсальні навички європейського рівня [Електронний ресурс] / І.Ясна. – Режим доступу: <https://studway.com.ua/soft-skills/>

РОЗВИТОК SOFT SKILLS ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ

Стариницук Анна, здобувач ступеня вищої освіти «бакалавр»

*Науковий керівник: А.В. Хіля, кандидат педагогічних наук, старший викладач
Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського (Україна)*